

INSTITUTE OF ASIAN STUDIES

ASIAN NEWSLETTER

Apríl 2017

- **Napětí mezi USA a Severní Koreou**
- **Setkání Donalda Trumpa s Xi Jinpingem**
- **Útok maoistů v Indii**
- **Výstavba ropovodu v Myanmaru**
- **Protesty v Kašmíru**
- **Vietnamští policisté jako rukojmí**
- **Flash News**
- **Business News**
- **Cyber News**

Šíříme odborné vedomosti o Ázii

Trump vs. Kim : Další nárůst napětí na Korejském poloostrově

Letošní duben rámoval nástup další eskalace napětí mezi USA a Severní Koreou. Zatímco státy OSN se snaží zesílenými sankcemi donutit Pchjongjang k omezení jaderného programu, Severní Korea 15. března oslavila oslavy výročí 105. narozenin Kim Il-songa dalším testem balistické střely. Pchjongjang má za sebou dlouhou historii demonstrací vojenské síly v národní svátky. Překvapivá proto tentokrát byla spíše ostrá reakce Spojených států, když směrem k severokorejskému pobřeží vyslaly letadlovou loď USS Carl Vinson. Její přítomnost v regionu má být jasným signálem: USA již nebude tolerovat rozvoj severokorejského jaderného programu. Je ale možné, aby tento „jestřábí“ krok přinesl do východní Asie stabilitu?

Dle dosavadního jednání se Trumpova administrativa na Severní Koreu snaží aplikovat strategii „maximálního tlaku“. Kromě dalšího rozšíření sankcí a strategického přesouvání válečných kapacit Trump signalizoval také ochotu k vykonání preemptivního útoku v reakci na „severokorejské destabilizující jednání v regionu“. Násilná preempce nenásilného nukleárního testování by byla bezprecedentním krokem. Navíc i samotné prohlášení je ve vztahu Washingtonu k Pchjongjangu netypicky agresivní.

Podle Vana Jacksona, profesora Asijsko-pacifického centra pro bezpečnostní studia, to byla právě dosavadní americká politika zdrženlivosti s klidem vzdorující severokorejské provokaci, která v regionu držela mír. Vyvíjení hmatatelného vojenského nátlaku by podle něj mohlo Pchjongjang donutit k eskalaci jednání za současnou úroveň provokace, již dosud reagoval pouze na hypotetické hrozby.

Pchjongjangem avizované potopení americké letadlové lodi by byl přirozeně sebevraždou režimu, jehož hlavním cílem je jeho vlastní přežití, a Kim Jong-un rozhodně není oním iracionálním vůdcem, jak je nezřídka vyobrazován. Agresivita Severní Koreji není pouhým vyjádřením nepřátelství, má silný politický náboj. Režim skrze ofenzivní jednání zajišťuje přežití sebe sama v mezinárodním prostředí, za zavřenými dveřmi jej pak používá také jako způsob vyjednávání o ekonomické pomoci.

Na úlohu racionality v zabránění konfliktu však nelze spoléhat, jelikož nejde o veličinu univerzální pro všechny strany sporu. Severní Korea a USA disponují naprosto rozdílným setem strategických přesvědčení, další eskalace proto může vyplynout z pouhého nepochopení vzájemných strategických kroků, a dojít do zatím netušených dálek. Pakliže tedy Trumpova administrativa nechce zkoušet limity v pochopení myšlení severokorejského režimu, měla by v zájmu zachování bezpečnosti upustit od agresivní rétoriky.

MONGOLSKO •

Mongolská veřejnost je nespokojená s ekonomickým úpadkem a rozsáhlou korupcí, které zemi v posledních letech sužují. Poslední protest proti poslancům odvádějícím špinavé peníze na offshorové účty se v Ulanbaataru udál 31. března. Poté, co žádný z politiků nereagoval, nově vytvořená „anti-offshorová“ komise je opět vyzvala k reakci 9. dubna. Vláda se ale i poté od problému distancovala. Právě laxní přístup vlády je po korupci jednou z hlavních příčin nespokojenosti Mongolů.

Xi Jinping se setkal s Donaldem Trumpem

Dne 6. dubna přiletěl čínský prezident Xi Jinping na první návštěvu svého amerického protějšku, která se netradičně konala v sídle prezidenta Donalda Trumpa na Floridě. Přestože od inaugurace nové hlavy Spojených států neuplynulo dlouho, byly vztahy zemí poznamenány zejména Trumpovým obviněním Číny z manipulace měny a jeho rétorikou o principu jedné Číny. Lesk první společné večeře navíc zastínil raketový útok USA na leteckou základnu na západě Sýrie v reakci na nedávné chemické útoky ze strany režimu. Peking, který opakovaně blokoval rezoluce proti syrskému prezidentovi Asadovi, odmítl situaci veřejně komentovat. Jednání státníků se ale přesto jeví být konstruktivním. Jak osobně, tak později telefonicky byl diskutován především postup vůči severokorejské hrozbě, v němž je Peking stále poměrně zdrženlivý. Trump uvedl, že v případě neochoty Číny postupovat proti Pchjongjangu razantněji je připraven jednat sám. Dále státníci prodiskutovali ekonomické záležitosti a vytvořili plán diskuze o zvýšení amerického exportu a snížení obchodního deficitu Washingtonu vůči Číně.

Protesty v Kašmíru pacifikují desetitisíce vojáků

V indické části Kašmíru sa v apríli konali doplňujúce voľby. Tie sa niesli v znamení napätia, kedy kašmírski separatisti (usilujúci sa o odtrhnutie od Indie) vyhlásili dvojdňový štrajk, s cieľom narušiť voľby. Súčasným nepokojom predchádzalo obdobie zvýšeného napätia potom, čo indickí vojaci v minulom roku zavraždili veliteľa kašmírskych separatistov.

Protesty separatistov pri aprílových voľbách však vyústili do potýčok s políciou, kedy dav zaútočil na poriadkové sily kameňmi. Polícia bola nútená použiť slzný plyn, dokonca sa do davu aj strieľalo. Zdroje hovoria o 84 mŕtvych a tisíckach zranených. Indické úrady museli kvôli eskalácii napätia nasadiť okolo 20 tisíc vojakov.

Oblasť väčšinou moslimského Kašmíru je rozdelená medzi hinduistickú Indiu a moslimský Pakistan, a je predmetom vojenských konfliktov medzi týmito krajinami od ich samotného vzniku - získania nezávislosti od Veľkej Británie. India obviňuje z vyvolávania súčasných nepokojov Pakistan, čo samozrejme druhá strana odmieta. Vyhrotené vzťahy a eskalácia súčasných nepokojov však mierové riešenie konfliktu iba oddiaľujú.

XINJIANG • Čína zaviedla nové obmedzenia v moslimskej oblasti Xinjiang. Ide o zákaz tradičných dlhých brád a nosenia závojov na verejných miestach. Podľa vyjadrení Pekingu boli obmedzenia učené v rámci boja proti islamskému extrémizmu, nedochádza preto údajne k potlačovaniu osobnej slobody a slobody vyznania. Ochrancovia ľudských práv a slobôd však danú situáciu odsudzujú a podobné kroky vnímajú naopak ako ďalší možný katalyzátor extrémizmu medzi ujujským obyvateľstvom.

INDONÉZIA • Indonézska vláda prijala rozhodnutie o výstavbe cementárne v krasových pohoriach na Jáve. Projekt má pomôcť miestnemu rozvoju a poskytnúť prácu pre vyše 2000 ľudí. Podľa niektorých miestnych obyvateľov to však bude mať fatálny dopad na prírodu, znečistí zdroje vody a zavlažovací systém. Vyše 50 farmárov a aktivistov sa tak rozhodlo vyjadriť svoj nesúhlas a v rámci protestu v Jakarte si zabetónovali nohy. Rozhodnutie vlády ale ich gesto zvrátiť nedokázalo.

Útok Maoistů v Indii si vyžádal 23 obětí

Pri útoku v centrálnej časti Indie maoistický povstanci zabilí 25 príslušníkov indických vojenských síl. Vojaci, ktorý strážíli pracovníkov pri budovaní diaľnice v oblasti Chhattisgarh, boli napadnutí skupinou približne 500 rebelov ukrytých v tamojších lesoch. Počas útoku zomrelo 23 príslušníkov indickej armády, dvaja ďalší podľahli zraneniam následne po prevezení do nemocnice. Išlo už o druhý útok Maoistov v danej oblasti za posledné mesiace a celkovo najväčší incident za posledných sedem rokov. Premiér Narendra Modi označil na sociálnej sieti útok povstalcov za zbabelý a žalostný čin, ktorý neostane bez povšimnutia. Podľa kritikov však pokusy o ukončenie rebélie prostredníctvom prísnych bezpečnostných opatrení sú odsúdené na neúspech a vláda by sa mala sústrediť na lepšie riadenie a rozvoj regiónu. V súčasnosti sú Maoisti v Indii považovaní za vážnu vnútroštátnu bezpečnostnú hrozbu.

Cyber News

Česko-vietnamská spolupráce v kyberprostoru

Vietnamské pošty a telekomunikácie podpísali memorandum o porozumení s českou IT spoločnosťou Novicom ohľadne spolupráce v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Udialo sa tak behom aprílovej návštevy delegácie vietnamského Národného zhromaždenia (parlament) v Českej republike. Vietnamská vláda prikladá informačným technológiám značný význam. Podľa Truong Minh Tuana, vietnamského ministra pre informácie a komunikácie, je IT sektor kľúčovým pre pokračujúcu modernizáciu a rozvoj Vietnamu. Pozornosti vietnamských autorít neuniká ani oblasť kybernetickej bezpečnosti. Vietnam patrí medzi krajiny, na ktoré cieľi značná časť kyberútokov, a to najmä zo strany čínskych hackerov. Slabiny vietnamskej IT infraštruktúry boli využité napríklad v júli 2016, kedy pravdepodobne čínsky hackeri zaútočili na siete vietnamských letísk a využili ich na vysielanie proti-vietnamských sloganov.

Business News

Čína znovu na trase ekonomického rastu

Čína zaznamenala v prvom kvartáli tohto roku solídny hospodársky rast. Celý svet očakáva v posledných rokoch spomaľovanie čínskej ekonomiky, samotný Peking si za cieľ stanovil rast 6,5 %, čo je najnižší odhad v posledných desaťročiach. Napriek týmto očakávaniam však čínsky hrubý domáci produkt porástol v prvom štvrtroku 2017 o 6,9 %.

Čína vykazuje stabilný hospodársky rast aj v podmienkach súčasnej reorientácie z exportne orientovanej ekonomiky na hospodárstvo, kde má byť čoraz významnejším faktorom domáca spotreba. Práve spotreba je dôležitým impulzom, kde napríklad čínsky maloobchod zaznamenal nárast o 10,9 % oproti minulému roku. Čínsky rast je vzhľadom na exportnú silu a medzinárodnú prepojenosť čínskeho hospodárstva veľmi dôležitým prvkom svetovej ekonomiky. Čína už síce nevykazuje svoje niekdajšie dvojciferné čísla, no stále ide v svetovom meradle o úctihodný rast.